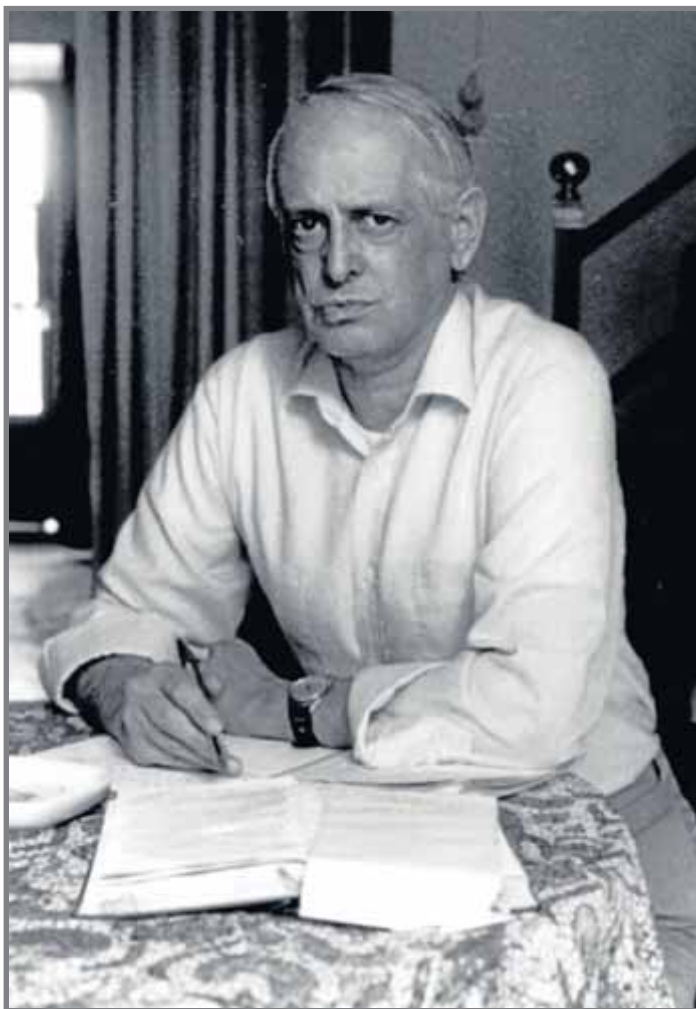

L'agusanamiento' i altres coses

En una carta dirigida a Cela, Blai Bonet, tot referint-se a aquesta seva tercera novel·la, explica que “*lo que se describe es el estado de agusanamiento (creo que es el logro del libro) en que se encuentra el cristianismo en el pueblo*”. El substantiu *agusanamiento* té una capacitat de suggestió extraordinària. Però jo no acabo de subscriure que aquesta sigui la (principal) consecució del llibre. N'hi ha força més: d'entrada, hi ha la llengua, l'estil, que Bonet du a uns extrems gairebé de deliri, potser només comparables als de Sagarra. No és estrany que dediqui l'obra a Pla: “L'alfals, frescós com aigua, blavejava de flor enmig de la secor del camp, que era del color de la teula.” Hi ha també, ara ja des d'un pla estrictament argumental, la contraposició entre Eros i Tànatos, que és, d'altra banda, tema comú a tantes pàgines del de Santanyí. I la *joie de vivre*, oposada a la sevícia i a la misèria de la postguerra...

En Salvador és un jove seminarista que torna al poble, Hostili (diàfanes connotacions, les del topònim), per passar-hi els dies de Setmana Santa. Han mort el seu pare, després d'eliminar-lo. El noi visita el poble natal, i tot fa pensar que ja no tornarà als seus estudis i que, en canvi, es dei-

xarà endur per aquesta *primavera* que li encén la sang.

La novel·la té una història paratextual ben curiosa, que ha exigut de l'èdior, Ni-

colau Dols, dots de detectiu perspicaç. Va passar l'espès filtre de la censura (el censor, entre altres descurrences, va perpetrar la de confondre els paisatges mallorquins amb els eivissencs). Però no en va superar un altre, de filtre (aquest, posterior): el del mateix editor de la Selecta, que demanava a l'escriptor que rebaixés la sensualitat de la història. En la primera edició de l'obra, Bonet en *llima* l'expressió de molts fragments. Però no en rebaixa la sensualitat, per entendre'ns, sinó que acaba donant per bo un text que més aviat rebaixava l'exuberància, la brillantor estilística de l'original. I aquest *primer original* és el que ha restituit Dols per a gaudi nostre. I és aquest text, l'original de la novel·la que es deia *Judas [sic] i la primavera*, el que acaba de sortir ara publicat. ¿Obra pasoliniana, com assegura la contracoberta? Sí, sens dubte. Però, a parer meu, encara més pavesiana. És una novel·la magnífica, feta de gestos i d'intersticis vitals, com les de Pavese. En el fons, un gran poema que Bonet va ajustar a la mida i a la intenció narratives:

“En la manera d'estrènyer les dents i de no gemegar, has conegut que sentia ja el punt de dolor i d'orgull dels nois que a poc a poc es queden sense nen.” *

Blai Bonet va escriure una novel·la que té regust de Pavese
OSCAR PIPKIN

JUDES I LA PRIMAVERA
Blai Bonet

Edició i postfaci:
Nicolau Dols
Editorial: Club Editor
Barcelona, 2016
Pàgines: 320
Preu: 19,80 euros

ASSAIG ÒSCAR MONTFERRER

Assaig sobre la violència

Novel·la curta i intensa, de capítols breus, trenada sense guarniments, *Camins sense retorn* proposa un assaig sobre la manifestació de la violència quan aquesta qualitat que està a l'abast de tots els éssers humans es posa al servei de la supervivència. Masanés fa protagonista un personatge que, des de la primera pàgina, a través d'una descripció física escassa, situa en la categoria dels antiherois: la referència als “ulls negres petits i molt propers” fixen Willie Tibbets en la categoria dels éssers humans més propers a la seva part animal que no pas a la intel·lectual.

L'autor no perd el temps –ni el fa perdre– amb recorreguts místics pels viaranyes de la reflexió afectada. Més aviat al contrari: *Camins sense retorn* podria qualificar-se sense gaire problemes com a novel·la d'acció perquè això és el que presenten unes pàgines que llisquen amb comoditat a mesura que la proposta que acullen pren forma de manera gradual. Les frases curtes i les descripcions cantelludes ajuden a conjuminar l'harmonia que s'estableix entre el fons i la forma d'aquesta narració que no assoleix el cim del seu enunciat ocult fins, exactament, l'última de les seves pàgines, que atorga al

conjunt un sentit d'universalitat que ja s'entrellucava en fer l'abstracció de les accions relatades.

Que el protagonista sigui un jove irlandès no és obstacle per a la versemblança i el fet que part de l'acció transcorri a la Menorca que es disputaven les monarquies europees de finals del segle XVIII afegeix una proximitat que no destorba però que no és imprescindible: posar en joc l'economia del llenguatge per glossar un acte de supervivència atiat per la pobresa permet generar un missatge que està a l'abast de tothom més enllà de llengües i fronteres. *

CAMINS SENSE RETORN
Josep Masanés.

Editorial:
Llibres del Delicte
Barcelona, 2015
Pàgines: 153
Preu: 12,95 euros